

Hangö stads utlåtande om utkastet till landskapsprogram

Stadsstyrelsen 17.11.2025 § 337
553/00.04.01/2025

Enligt landskapsförbundet:

”Lösningarnas Nyland är Nylands landskapsprogram som anger utvecklingsinriktningen för åren 2026–2029. Det beskriver vår regions möjligheter och förutsättningar för framgång. Landskapsprogrammet har beretts av Nylands förbund i egenskap av regionutvecklingsmyndighet. Programmet är en fortsättning på det föregående Rejält före – Nylandsprogrammet 2022–2025. De centrala teman för regionens utveckling är alltså aktuella: att begränsa klimatförändringen och stärka den biologiska mångfalden, att utveckla Nylands livskraft samt att värna om välfärden. De grundläggande utvecklingsmålen har förblivit desamma, men deras tyngdpunkter har förändrats och andra viktiga frågor, såsom den övergripande säkerheten, har lyfts fram.”

1. Allmänna kommentarer om landskapsprogrammet

Hangö stad tackar för möjligheten att lämna utlåtande om Nylands landskapsprogram Lösningarnas Nyland. På en allmän nivå konstaterar staden att utvecklingsmålen på landskapsnivå delvis står i konflikt med Hangös och närområdets utvecklingsmål. Lokala behov, förhållanden och styrkor bör beaktas bättre i planeringen på landskapsnivå och i landskapsprogrammet.

2. Synpunkter på tyngdpunkten Ett miljöklokt Nyland

Landskapsprogrammet betonar bevarandet av den biologiska mångfalden och betydelsen av grönområden. Hangö har stora grön- och havsområden med dokumenterade naturvärden, vars bevarande och utveckling stärker både stadens attraktionskraft och invånarnas välbefinnande.

Programmets klimatmål stöder stadens egna och regionens företags klimatmål, men staden önskar att landskapsprogrammet i högre grad beaktar kommunernas olika utgångspunkter och möjligheter i klimatarbetet.

I programmet konstateras att projekt inom den gröna omställningen bör placeras i anslutning till samhällsstrukturen. Staden anser att detta inte är oproblematiskt, särskilt om projekten omfattar cirkulär ekonomi eller kräver stora ytor. Staden konstaterar att projekt inom den gröna omställningen ofta förutsätter närhet till kritisk infrastruktur, tillgång till energinfrastruktur och tillräcklig kapacitet. Detta sammanfaller sällan med lägen nära tätorter – och där det gör det är dessa områden oftast redan byggda för annan användning.

I programmet sägs att ”cirkulär ekonomi fungerar inom ramen för naturens bärkraft”. Staden påpekar att cirkulära ekonomiprojekt, som syftar till att minska import av råvaror, kräver fysisk yta och produktionslokaler nära logistiknätverk.

Under samma rubrik nämns lagring av el som en del av den gröna omställningen och den allmänna elektrifieringen. Staden påpekar att landskapsförbundet kunde bidra till en ändamålsenlig lokalisering av batterilager (BESS) nära det nationella stamnätet (t.ex. Fingrids 400 kV-stationer), så att dessa inte konkurrerar om samma överföringskapacitet på lägre nät som industrins gröna

omställningsprojekt och andra sysselsättningsskapande investeringar. För närvarande råder ”vilda västern” i lokaliseringen av batterilager.

Hangö stad anser att utvecklingen av vätgasnät och vätgasindustri som en del av programmet är positivt. Staden påpekar att nyttjandet av den kommande vätgasinfrastrukturen förutsätter att aktörer som använder vätgas kan etablera sig utanför tätorterna, eftersom vätgasens stamnät för närvarande inte är planerat att byggas inom Nylands tätorter.

Hangö stad välkomnar att programmets betydelse för hamnarnas utveckling lyfts fram i relation till Finlands försörjningsberedskap, beredskap och säkerhet.

3. Synpunkter på tyngdpunkten Ett innovativt Nyland

Programmet betonar kommunernas samarbete och nätverkens betydelse för livskraft och konkurrenskraft. Hangö samarbetar aktivt med närliggande kommuner i olika nätverk och bedömer att nätverkens betydelse fortsätter att öka.

Hangö stad ser avsaknaden av försvars-, säkerhets- och försörjningsberedskapssektorn i programmets FoUI-tyngdpunkter som en allvarlig brist. Nyland har stor potential inom utveckling och FoUI-verksamhet på dessa områden, eftersom regionen har flera centrala förutsättningar: starka högskolor och forskningsinstitut, teknologikompetens och teknologiindustri, tillverkningsindustri, aktörer inom mjukvarubranschen, finansinstitut, hamnar, flygplatser samt betydande verksamhet av Försvarsmakten i Hangö och grannkommunen Raseborg. Uudenmaan liitto bör åtgärda denna uppenbara brist i programmet.

Under rubriken ”Attraktionskraft genom nätverk” konstaterar landskapsförbundet att ”områden för investeringar inom den gröna omställningen bör identifieras”. Staden anser att den nämnda VISIO-planen är ett alltför långsamt, stelt och flexibelt verktyg för att styra sådana projekts lokalisering. Gröna omställningsprojekt följer sin egen lokaliseringslogik, vilken kommunal planläggning bättre kan reagera på än landskapsplanläggning. Annars riskerar projekten att inte förverkligas – åtminstone inte i Nyland.

Hangö stad påpekar att i systemet för områdesanvändning är landskapsplanen underställd de nationella målen för områdesanvändning (VAT). Enligt gällande VAT-beslut (punkt 3.2): ”Den nationella trafiksystemets funktionalitet och ekonomi främjas genom att i första hand utveckla befintliga trafikförbindelser och nätverk samt genom att säkerställa förutsättningar för rese- och transportkedjor som baserar sig på samutnyttjande av olika trafikslag och tjänster samt för knutpunkternas funktionalitet.”

Med hänvisning till detta påpekar staden att utveckling av befintlig järnvägsinfrastruktur ska prioriteras framför nya järnvägsförbindelser. Utvecklingen av kustbanan bör därför föras in i listan över Nylands centrala järnvägsprojekt under rubriken ”Livskraft genom nätverk”. Nylandsprogrammet ska följa de nationella målen för områdesanvändning och lagstiftningen.

4. Synpunkter på tyngdpunkten Ett lyckligt Nyland

Tyngdpunkten "Arbete och välmående för unga" anses vara positiv. Staden påpekar att tyngdpunkten bör beakta även de unga som redan hamnat i arbetslöshet.

Det är viktigt att stödja unga som blivit arbetslösa i återgången till arbetslivet genom tvärsektoriella åtgärder, exempelvis genom vidareutbildning, social- och hälsovårdstjänster samt sysselsättningsfrämjande tjänster.

I programmet konstateras att "tillgången till arbetskraft och tjänster förutsätter att bostäder finns nära arbetsplatser och att det finns goda trafikförbindelser till arbetsplatserna." Staden påpekar att Hangö har ett netto-positivt självförsörjningsgrad i fråga om arbetsplatser, och att regionen behöver trygga tillräckliga kollektivtrafikförbindelser och pendlingsmöjligheter, inte minst för aktörer och företag som är kritiska för försörjningsberedskapen och säkerheten.

5. Kommentarer om miljörapporten

I rapporten identifieras regionens betydande miljöfrågor, såsom tillståndet för kusthavet och vattendragen, klimatförändringen och anpassningen till den, samt bevarandet av den biologiska mångfalden.

Vid utvecklingen av säkerhet och krisberedskap bör miljö- och klimatsäkerhetsperspektivet beaktas starkare såsom oljebekämpning. Det har blivit ett allt viktigare tema nationellt och i utrikespolitiken. Klimatsäkerhet omfattar de direkta och indirekta hot som klimatförändringen medför och som är kopplade till politiska, sociala och ekonomiska processer.

Bilagor:

- Utkast till landskapsprogram
- Utkast till miljörapport för landskapsprogrammet

Förslag

Stadsstyrelsen beslutar avge ovan nämnda utlåtande som utlåtande till Nylands förbund.

Ärendets behandling

Föredraganden föreslog att utanför föredragningslistan ta till behandling avgivande av utlåtande i anledning av landskapsprogramsutkastet.

Beslut

Stadsstyrelsen beslöt enhälligt ta ärendet till behandling.

Stadsstyrelsen avger bifogade utlåtande om utkastet till landskapsprogrammet.

Tilläggsuppgifter

Stadsdirektör Simon Store, 040 139500